

Heszpéd (Gyászbeszéd)

BÖRRIES VON
MÜNCHHAUSEN

Börries von Münchhausen (1874–1945) német költő és prózaíró. Itt közölt verse 1904-ben jelent meg, és közvetlenül az akkor orosz fennhatóság alatt álló Kisinyovban elkövetett pogromok élményét tükrözi. A *heszpéd* a hagyományos zsidó halotti beszédre utal, és a vers az áldozatok emlékéét idézi. Münchhausen – mint verséből is kitészik – a korszak egyik nagyszerű balladaköltője volt. Jelenlétét igazolja, hogy két versét Marcel Reich-Ranicki 2005-ben felvette a német költői Kánon 5. kötetébe.

*Akit estig elgyötör a nap,
annak enyhülést csak éjjel ad.
Aki napi harcba belesápadt,
az csak éjjel gyűri le a lázat.*

*Mind, kitől a nappal ellopta nevét,
este visszakapja azt a gyászbeszéd
alatt, amikor Jákob összes magzatát*

*név szerint meg egyszer hallja a világ. —
Kisinyov! A nap azt harsogta: öld meg!
Ó, húsa volt az esti vérvörösnek,
amíg fel nem itatta a borzalom,*

*mert neveknek száza szűnt meg akkoron...
Egy, száz, ezer. De most még több tekintet
ég a templom fakó fényeiben, a heszpéd
siralma közben, míg ők mind, a holtak
újra, név szerint felvonulnak s világra
szólítja őket a gyászolók imája:*

*„Simon rabbi, Juda fia, Löb Schmeien...”
Nevek sokasodnak rendületlen...
„Rechmowski Saul, Sámuel Ábrahám...”
Jehuda törzséből ezer is jön talán!*

*Baruch Moshe, Sára, meg Ruth Trüber...”
Kísértetek vonulnak nevükkel,
vége nincs családi és keresztnemeknek...
És csak hallgatnak, kik ünnepelni jöttek.*

*S mikor már nincs név, már minden eltelt,
minden gyászoló dermedten felzokog, mert
azt hallja: És az anyja ölében elholt
egy csecsemő, kinek még neve sem volt!*

Báthori Csaba fordítása